

РЕШЕНИЕ

№ 3539

гр. София, 03.07.2020 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

**АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, XX КАСАЦИОНЕН
СЪСТАВ**, в публично заседание на 05.06.2020 г. в следния състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: Стефан Станчев

ЧЛЕНОВЕ: Миглена Недева

Боряна Бороджиева

при участието на секретаря Милена Чунчева и при участието на прокурора Стоян Димитров, като разгледа дело номер **791** по описа за **2020** година докладвано от съдия Стефан Станчев, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 208 и сл. Административнопроцесуалния кодекс (АПК)

Образувано е по подадена касационна жалба от Ю. К. С., изтърпяваща наказание "лишаване от свобода" в Затвора – С., чрез процесуален представител адв. К. срещу Решение № 5016/17.07.2019 г., постановено по адм. дело № 5129/2019 г. на Административен съд – София-град. В жалбата се релевират доводи за неправилност на обжалваното решение, постановено в противоречие с материалния закон и необоснованост – касационни основания по см. на чл. 209, т. 3 АПК. Сочи, че не се отрича влошеното здравословно състояние, от престой при унижителни достойнството й влошени условия на лечение в затвора. Твърди, че съдът е допуснал съществени процесуални нарушения, като не е положил дължимо процесуално поведение по събиране на доказателства, ангажирането на гласни доказателствени средства. Унижителното достойнството й отношение било от страна на служители на затвора, медицински персонал, които не отстранили лошите здравословни условия – теч, мухъл, лоши миризми и студ в болнична стая. Твърди отказана адекватна медицинска помощ, с оглед влошеното й здраве. Искане се отмяна на атакуваното решение и постановяване на ново решение, с което делото да се върне на съда за разглеждане от друг състав.

Постъпила е касационна жалба и от назначения по ЗППП представител, адв. К. от

САК, като се поддържа искането за връщане на делото за ново разглеждане тъй като първоинстанционен съдебен състав е допуснал СПН, като не е съобразил изискването по чл. 35 от АПК. В касационното производство от С. са приложени писмени доказателства, удостоверяващи влошено здравословно състояние.

Ответникът по касационната жалба - Главна дирекция "Изпълнение на наказанията" (ГДИН), чрез процесуалния си представител, изразява становище за неоснователност на касационната жалба и моли обжалваното съдебно решение като правилно и законосъобразно да бъде оставено в сила. Претендира присъждане на юрисконсултско възнаграждение.

Представител на СГП дава заключение за неоснователност на касационната жалба.

Настоящата инстанция, като взе предвид доводите на страните и доказателствата по делото, намери за установено следното:

Касационната жалба е подадена в срока по чл. 211, ал. 1 АПК, от надлежна страна и е процесуално допустима. Разгледана по същество е неоснователна при следните съображения:

Първоинстанционният съд е сезиран с иск с правно основание чл. 284, ал. 1 ЗИНЗС предявен от Ю. К. И. - С., изтърпяваща наказание "лишаване от свобода" в затвора [населено място] против ГДИН - С. за заплащане на сумата от 50 000 лв., представляваща обезщетение за причинени неимуществени вреди за доувреждане на белите дробове, вследствие на поставянето ѝ в неблагоприятни условия по време на лечение в СБАЛЛС СЦЗ по време на изтърпяване на наказанието "лишаване от свобода" и 30000 лева за периода от 05.02.2018 г. – 09.03.2018 г., за страдания, на които била подложена ежедневно.

С решение № 5016 от 17.07.2019 г., постановено по адм. дело 5129/18 г., състав на АССГ изцяло е отхвърлил исковата претенция на жалбоподателя.

Исковата претенция е за вреди, за които се твърди, че са причинени от бездействие на длъжностни лица на ГД „ИН“ във връзка със законовите им задължения по организацията и контрола на дейностите, осъществявани в местата за лишаване от свобода, включително и по отношение на медицинското обслужване.

Първостепенният съдебен състав е отчетел и обсъдил всички относими доказателства по делото, съобразявайки доказателствените искания на жалбоподателя в това производство. Съобразено е изискването на чл.2, ал.1 от Наредба №2 от 22.03.2010г. за условията и реда за медицинско обслужване в местата за лишаване от свобода, медицинското обслужване на лишените от свобода да се осъществява в медицински центрове и в специализирани болници, разкрити в местата за лишаване от свобода, по реда на чл.5, ал.1 от ЗЛЗ, каквито безспорно има в затвора [населено място]. Лечебните заведения в местата за лишаване от свобода са част от националната система за здравеопазване и са специализирани болници за активно лечение на лишените от свобода и лечебни заведения за извънболнична помощ - медицински центрове. Дейността в лечебните заведения се координира и контролира от министъра на правосъдието чрез Главна дирекция "Изпълнение на наказанията", а министърът на здравеопазването осъществява методическо ръководство и съдейства за осигуряването на медицинска и стоматологична помощ на лишените от свобода.

С обжалваното съдебно решение решаващият съд не е установил ответника да е бездействал.

За квалифицирането на едно бездействие като незаконосъобразно административно такова, е необходимо да бъде установено неизпълнение на задължение от страна на

административен орган или длъжностно лице от администрацията, което задължение е регламентирано в нормативен акт. Нормативно установеното задължение на администрацията в местата за изтърпяване на наказанието лишаване от свобода, е създаването на условия за опазване на физическото и психичното здраве на лицата изтърпяващи това наказание. В конкретния случай тези изисквания са били осъществени - на жалбоподателя е осигурявана възможност за лечение, съобразно здравословното ѝ състояние, при създадените и поддържани от затворническа администрация битови условия. Твърденията на касационен жалбоподател са за лоши санитарно-битови условия – мухъл, влага, студ, в болничната стая по време на престоя ѝ, вследствие на което е претърпяла увреждане на здравето. Това твърдение не се доказва от твърденията на касационен жалбоподател. Не са ангажирани конкретни доказателства за лошите хигиенно - битови условия в болничното крило на СБАЛЛС. От друга страна – по делото са ангажирани писмени доказателства, установяващи редовен контрол на битовите условия в СБАЛЛС. В този смисъл е било и заключението на изслушана СМЕ. Хипотетичния отговор, че наличие на теч, мухъл, лоши миризми и студ в болнична стая могат да обострят здравословното състояние на жалбоподателя, не се цени като доказателствено средство, а като възможност. Липсата на доказателства в тази посока е обсъдено от съда.

Касационният жалбоподател е следвало да докаже претърпените вреди, техния характер и размер и най-вече, че вредоносният резултат е в пряка причинно-следствена връзка с противоправното поведение на ответника. От събраните по делото доказателства не е доказано наличието на лоши битови условия в болничното крило на Централен Софийски затвор. Не са налице доказателства, както за наличие на незаконосъобразни действия или бездействия на служители на ГД „ИН“ във връзка с медицинското обслужване на лишената от свобода, нито пряка и непосредствена причинна връзка между влошеното здравословно състояние на жалбоподателя и действия или бездействия на тези служители.

Решението е валидно, допустимо и правилно. Правните изводи на съда са в съответствие с приложимия материален закон и изцяло се споделят от настоящата инстанция и не се нуждаят от допълване. Не са допуснати нарушения на материалния закон и необоснованост на обжалвания съдебен акт.

Административният съд е изяснил релевантните за исковите претенции факти. Обсъдил е доказателствата, свидетелските показания, становищата на страните и приложимата правна уредба. За приетото въз основа на този анализ фактически и правно се е обосновал. Мотивираният извод за неоснователност на иска е в съответствие с фактически установеното. Предявеният иск е с правно основание чл. 284, ал. 1 ЗИНЗС, по силата на който държавата отговарят за вредите, причинени на лишени от свобода и задържани под стража от специализираните органи по изпълнение на наказанията в резултат на нарушения на чл. 3 от ЗИНЗС. Следователно отговорността на държавата по чл. 284, ал. 1 възниква при наличието на няколко предпоставки, а именно: 1. Допуснати от специализираните органи по изпълнение на наказанията нарушения на чл. 3 ЗИНЗС; 2. Нарушението на чл. 3 ЗИНЗС да е при или по повод изпълнение на наказание "лишаване от свобода" или на мярка "задържане под стража"; 3. Претърпяна вреда /имуществена и/или неимуществена/ и 4. Причинна връзка между допуснатите от специализираните органи по изпълнение на наказанията нарушения на чл. 3 ЗИНЗС и настъпилия вредоносен резултат. Тези нормативно регламентирани предпоставки трябва да са налице кумулативно - липсата на който и

да е от елементите от правопораждащия фактически състав за възникване правото на обезщетение за претърпени вреди, възпрепятства възможността да се реализира отговорността на държавата в исково производство по чл. 203 и сл. АПК. При неизпълнение на това задължение и предвид разпоредбите на чл. 284 ЗИНЗС за държавата възниква отговорността да изплати обезщетение съобразно доказаните вреди. В тежест на осъдения е да докаже, че от тези условия е претърпял вреди и какви точно.

Неоснователно е твърдението на касационния жалбоподател, че съдът не е съобразил действителната фактическа обстановка, установените по делото обстоятелства както и обективната истина. Първоинстанционният съд е изяснил релевантните за исквата претенция факти, обсъдил е доказателствата в тяхната взаимна връзка и във връзка със становищата на страните, след което правилно е приложил материалния закон.

Съгласно чл. 3, ал. 1 ЗИНЗС (изм. ДВ, бр. 13/2017 г., в сила от 07.02.2017 г. осъдените и задържаните под стража не могат да бъдат подлагани на изтезания, на жестоко, нечовешко или унижително отношение. В ал. 2 на текста за нарушение на ал. 1 се смята и поставянето в неблагоприятни условия за изтърпяване на наказанието лишаване от свобода или задържането под стража, изразяващи се в липса на достатъчно жилищна площ, храна, облекло, отопление, осветление, проветряване, медицинско обслужване, условия за двигателна активност, продължителна изолация без възможност за общуване, необоснована употреба на помощни средства, както и други подобни действия, бездействия или обстоятелства, които уронват човешкото достойнство или пораждат чувство на страх, незащитеност или малоценност. По силата на посочените разпоредби и общите принципи, уреждащи прилагането на чл. 3 ЕКПЧОС, администрацията на затворите и местата за изпълнение на мерките за неотклонение "задържане под стража" е длъжна да осигури нормални условия за пребиваване. ЕКПЧ е ратифицирана от РБългария, поради което и на основание чл. 5, ал. 4 от Конституцията има пряко действие и съставлява част от националното право т. е. спазване на принципите на чл. 3 от Конвенцията представлява задължение пряко произтичащо от закон по смисъла на чл. 256 и чл. 257 АПК. Изводите на първостепенния съд, че претенцията за претърпени вреди, произтичащи от твърдяното, но неустановено от доказателствата по делото от условия в болнична стая в СБАЛЛС не основава отговорността на ответника Г. Д. "Изпълнение на наказанията" по чл. 284, ал. 1 във вр. с чл. 3, ал. 2 ЗИНЗС, тъй като не се установи касаторът да е бил поставен в унижително достойнството му положение по време болничен престой в соченото болнично заведение, отнасящо се до наличие на теч, мухъл, лоши миризми и студ в болнична стая, са правилни и се споделят от настоящата касационна инстанция. Както правилно е посочил съда в мотивите на решението дължима административна дейност съставлява изпълнението на задължението по чл. 128, ал. 1 ЗИНЗС, за създаване на условия за опазване на физическото и психическото здраве и за медицинското обслужване на лишените от свобода лица съобразно Наредба № 2 от 22.03.2010 г. за условията и реда за медицинското обслужване в местата за лишаване от свобода. В конкретния случай правилно съдът е приел, че не е доказано и наличието на действия и/или бездействия, нарушаващи правилата за осигуряване на адекватни битови условия, съобразени с регламентирания обхват на медицинското обслужване на лишените от свобода съгласно ЗИНЗС, ППЗИНЗС и Наредба № 2/22.03.2010 г., като медицинската помощ е осъществявана в болнично заведение, отговарящо на изискванията, въведени с

нормативни разпоредби и по точно на санитарно битовите условия за този тип лечебни заведения. В този смисъл са обсъдени ангажираните доказателства по поддържане на дължима хигиена и болнични условия по време на престой в такова лечебно заведение.

Не е констатирано по делото също, че условията, при които е пребивавала лишената от свобода, да са били различни за останалите или да е била поставена при неблагоприятни условия по време на престоя в болничното заведение.

Съдът подробно и последователно е обсъдил битовите условия, при които е пребивавало осъденото лице в затвора като се е позовал на представените по делото писмени и гласни доказателства. След като касационния жалбоподател не е ангажирал достатъчно доказателства във връзка с твърденията си, то административният съд правилно е приел, че исковата претенция е недоказана. От материалите по делото не се установява касаторът да е бил подлаган на нечовешко или унижително отношение по смисъла на чл. 3 ЗИНЗС. В тежест на ищеца е да докаже, че претендираните от него ограничения и неудобства надхвърлят обичайните, свързани с изпълнение на наказанието „лишаване от свобода“ така че да бъдат класифицирани като нечовешко и унижително отношение, причиняващи страдание и унижаващи достойнството, по смисъла на ЕКПЧ. Законосъобразно, първоинстанционният съд е преценил, че в конкретния случай не е доказано осъществяване на фактическия състав на чл. 284, ал. 1 ЗИНЗС за претърпени неимуществени вреди при престоя на касатора в пенитенциарното заведение.

Водим от изложеното XX касационен състав АССГ

РЕШИ:

ОСТАВЯ В СИЛА Решение № 5016/17.07.2019 г., постановено по адм. дело № 5129/2018 г. на Административен съд – София-град

Решението е окончателно.

Председател

Членове 1.

2.